

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 27 december 2017

1007/2017

Miljöministeriets förordning om säkerhet vid användning av byggnader

I enlighet med miljöministeriets beslut föreskrivs med stöd av 117 d § 2 mom. och 117 k § 3 mom. i markanvändnings- och bygglagen (132/1999), sådana de lyder, 117 d § 2 mom. i lag 958/2012 och 117 k § 3 mom. i lag 812/2017:

1 kap.

Allmänt

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning gäller nya byggnader, utvidgning av byggnader, utrymmen som utökar en byggnads våningsyta och byggnaders omedelbara omgivning.

Vid reparation och ändring av byggnader ska denna förordning tillämpas, om den ursprungliga lösningen är uppenbart skadlig med tanke på säkerheten eller hälsan. Byggnader får i övrigt repareras och ändras i enlighet med den ursprungliga lösningen. Ändringarna får inte försämra säkerheten vid användning.

Denna förordning ska tillämpas vid ändring av en byggnads användningsändamål, om användningsändamålet för byggnaden eller en del av den blir mer riskfyllt.

2 §

Säkerhet vid användning av byggnader

Huvudprojekteraren, byggprojekteraren och specialprojekteraren ska i enlighet med sina respektive uppgifter sörja för projekteringen av en byggnad så att byggnaden i enlighet med sitt användningsändamål uppfyller de väsentliga tekniska krav som ställts på säkerheten vid användning.

2 kap.

Förhindrande av fall och felstigning

3 §

Trappor

En trappa ska vara säker och lämplig för sitt ändamål. En trappa får inte ha en hal yta.

En trappa inom ett utrymningsområde ska vara minst 0,85 meter bred. Ledstänger och fotlister får dock finnas inom denna bredd.

Från varje utrymningsområde ska det vara möjligt att via en utgång på bår transportera en person som inte kan förflytta sig själv. Om en förbindelseled till en utgång i någon annan byggnad än ett bostadshus går via en trappa inom utrymningsområdet, ska trappan vara så rymlig att det är möjligt att på bår transportera en person som inte kan förflytta sig själv.

En trappa mellan olika våningsplan ska finnas under tak. I flervåningsbostadshus utan hiss ska trappan mellan de olika våningsplanen dessutom nås av dagsljus och ha minst ett vilplan.

4 §

Dimensionering av inomhustrappor

Förhållandet mellan steghöjd och stegdjup i en trappa ska vara sådant att det är lätt att använda trappan till det den är avsedd för.

I trappor i entréhallar och andra utrymmen inne i byggnader med förvaltnings-, service- eller affärsutrymmen samt i trappor i samlingslokaler ska steghöjden vara högst 160 millimeter och stegdjupet minst 300 millimeter. I trappor inne i en bostadslägenhet eller inkvarteringslokal ska steghöjden vara högst 190 millimeter och stegdjupet minst 250 millimeter. I inomhustrappor i andra egentliga bruksutrymmen ska steghöjden vara högst 180 millimeter och stegdjupet minst 270 millimeter. I trappor som används endast som reservutgång eller som leder till andra utrymmen i en bostad än sådana nödvändiga utrymmen som betjänar boendet ska ha en steghöjd på högst 220 millimeter och ett stegdjup på minst 220 millimeter.

Steghöjden i en trappa i en utgång får vara högst 180 millimeter. Stegdjupet ska vara minst 270 millimeter. Steghöjden i en trappa i en utgång som inte samtidigt är i sedvanligt bruk inom byggnaden får vara högst 200 millimeter.

5 §

Dimensionering av utomhustrappor

I utomhustrappor som är uppvärmda eller finns under tak ska stegdjupet vara minst 300 millimeter och steghöjden högst 160 millimeter. I utomhustrappor som inte är uppvärmda och inte finns under tak ska stegdjupet vara minst 390 millimeter och steghöjden högst 130 millimeter.

6 §

Avsats

En avsats i en byggnad eller i dess utomhusmiljö ska vara säker, tillräckligt rymlig och lämplig för sitt ändamål. Sidan av en trappa eller avsats ska förhöjning som förhindrar att något glider över kanten, om en kub med en bredd på över 50 millimeter ryms genom en springa mellan avsatsen och räcket eller väggen. Avståndet mellan en dörr som öppnas mot en trappavsats och en nedåtgående ramps eller ett nedåtgående trapplopps övre kant ska vid rampens eller trapploppets sidovägg vara minst 400 millimeter och vid den bakre väggen minst 1 500 millimeter. Framför och bakom en dörr som utgör en del av en förbindelseled till en utgång ska det reserveras en avsats med en längd på minst 800 millimeter.

Konstruktioner som täcker fönster, luckor och andra motsvarande öppningar på en sådan avsats i en byggnad som är avsedd för vistelse och förflyttning ska bära personlast, om det finns risk för skador till följd av fall.

7 §

Räcken

I en byggnad och i dess närmaste omgivning ska det finnas ett räcke på de platser där fallhöjden överstiger en halv meter och det finns risk för fall eller felstigning, om inte verksamhetens natur kräver att det inte finns ett räcke. Ett räcke ska vara säkert och bära de laster som riktas mot det. Räckets kan vara ett skyddsräcke eller ett öppet räcke.

Skyddsräcke ska användas vid nivåskillnader på över 0,7 meter på objekt dit barn har tillträde. Räckets skyddande del ska sträcka sig till en höjd på minst 0,7 meter över avsatsens eller stegets yta. Den får inte ha vågräta konstruktioner eller strukturer som möjliggör klättring. Öppet räcke får användas på objekt dit barn inte har tillträde eller där det inte finns risk för fall.

I stället för räcke får det användas andra arrangemang för att förhindra fall eller för att på något annat sätt uppnå den säkerhetsnivå som krävs, om höjdskillnaden är högst en meter.

Räckets totala höjd ska vara en meter, om fallhöjden är högst sex meter. Om fallhöjden är högre, ska räckets totala höjd vara 1,2 meter. På en balkong som betjänar högst en bostad är ett räcke med en höjd på en meter tillräckligt, oberoende av fallhöjden.

I utrymmen inne i en bostad får ett räcke dock ha en höjd på minst 0,9 meter, om fallhöjden är under tre meter.

8 §

Räckens och trappors konstruktion

Räcken och trappor ska bära laster enligt utrymmets användningsändamål under konstruktionens hela livslängd.

Om räckets skyddande del har endast lodräta konstruktioner, får det genom dess öppningar rymmas en kub med en kantlängd på högst 100 millimeter. Genom öppningar i skyddande delar av annat slag får det rymmas en kub med en kantlängd på högst 30 millimeter. En vågrät springa i en skyddande del får dock inte vara högre än tio millimeter.

Mellan räckets övre kant och den skyddande delen får det rymmas en kub med en kantlängd på högst 200 millimeter. Mellan underkanten av räckets skyddande del och avsatsens eller stegets övre yta eller kant får det rymmas en kub med en kantlängd på högst 50 millimeter.

Mellan trappsteg får det rymmas en kub med en kantlängd på högst 100 millimeter.

9 §

Ledstänger

Trappor och ramper ska ha ledstänger hela vägen och på båda sidorna om trappan eller rampen. Vid behov ska det finnas två ledstänger på olika höjd med beaktande av barn och rullstolsburna. Det ska gå att få ett stadigt grepp om en ledstång. Ledstången, liksom också ändan av den, ska vara säker, och ledstången ska löpa förbi trappans eller rampens början och slut. Ledstången ska fortsätta obruten på vilplanet.

I offentliga utrymmen utomhus och inomhus och i affärs- och servicelokaler ska ledstången fortsätta minst 300 millimeter förbi trappans eller rampens början och slut, och i sådana trappor och ramper som finns i samlingslokaler och som är bredare än 2,4 meter ska det även placeras ledstänger som delar trappan eller rampen i flera lopp som inte är bredare än det nämnda måttet.

Byggnadsdelars och utrustnings säkerhet

10 §

Ljus och belysning

En byggnad och dess omgivning ska vara belysta på ett sätt som gör att användning samt service och underhåll kan ske säkert. Belysningen får inte vara så bländande att den kan äventyra säkerheten.

Byggnadens ytor och belysning ska vara sådana att de ljusskillnader som behövs för varseblivning uppnås.

Ramper, steg, trösklar och nivåskillnader på platser där människor normalt rör sig ska tydligt synliggöras med hjälp av belysning samt ljuskontraster eller varselmärkning på ytorna.

11 §

Glaskonstruktioner

Glaskonstruktioner och andra ljusgenomsläppliga konstruktioner i byggnader får inte vara sådana att det, om de går sönder, finns risk för fall eller för att personer under konstruktionen skadas av nedfallande splitter.

Glaskonstruktioner och andra ljusgenomsläppliga konstruktioner inklusive deras fästnanordningar ska tåla den belastning som normalt riktas mot dem, om inte konstruktionen har skyddats med ett fast kollisionsskydd.

Fönster, glasväggar och glasdörrar där det finns risk för sammanstötning ska markeras så att de lätt observeras. Glaset ska vara säkerhetsglas.

12 §

Golvtytor

Golvytan ska vara jämn och tillverkad av material som är lämpligt med beaktande av utrymmets användningsändamål, så att risken att snubbla eller halka är liten.

13 §

Dörrar och portar

Dörrar och portar i byggnader ska vara lätta att öppna, också om förhållandena förändras.

Dörrar, portar och bommar ska fungera på ett säkert sätt så att de inte medför en risk för olyckor. De ska förses med ändamålsenliga säkerhetsanordningar.

I fråga om dörrars andra egenskaper tillämpas statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet (241/2017) och miljöministeriets förordning om byggnaders brandsäkerhet (848/2017).

14 §

Fri höjd

Rumshöjden i en förbindelseled ska vara minst 2 100 millimeter. Dörröppningar får vara så mycket lägre som nödvändiga karmar och trösklar fordrar.

Den fria höjden i en trappa får vara 1 950 millimeter. Detta gäller dock inte trappor som finns i eller leder till en utgång.

1007/2017

15 §

Säkerhetsutrustning

En byggnad ska förses med säkerhetslösningar och säkerhetsutrustning som är ändamålsenliga och hållbara och som lämpar sig för byggnadens användning.

I bostäder och andra utrymmen som används av barn ska fönster och andra öppningar där det kan finnas risk för fall ha spärrar som gör att öppningen utan svårighet kan göras högst 100 millimeter bred. Spärrar på fönster som används som reservutgång ska dock lätt kunna hävas av en vuxen.

Stegar och andra konstruktionsdelar för reservutgångar och service- och underhållsvägar ska vara funktionsdugliga även i en nödsituation.

Den fria öppningen i en lodrät lucka eller ett lodrätt fönster i en reservutgång ska vara minst 600 millimeter hög och 500 millimeter bred, dock så att summan av höjden och bredden är minst 1 500 millimeter. Öppningen i en vågrät lucka ska vara minst 600 x 600 millimeter.

4 kap.

Säkerhet utomhus

16 §

Körvägar och parkeringsplatser

Körvägar och parkeringsplatser på tomter och byggplatser ska avskiljas från områden för gångtrafik, lek och vistelse. En körväg får inte korsa en gångväg som leder till en lekplats. Om det inte är möjligt att undvika korsningar, ska korsningarna markeras med konstruktioner.

Vägar för fordonstrafik ska placeras så att inte utrymmet för öppnande av dörrar och portar eller utrymmet för vägar för gångtrafik begränsas.

17 §

Lekplatser och vistelseområden

Branta nivåskillnader och branter på över 0,7 meter på gårdsområden i närheten av lekplatser och vistelseområden som är gemensamma för andra bostadshus än sådana med högst två bostäder ska synliggöras med ändamålsenliga räcken eller lämpliga planteringar eller utrustas med falldämpande underlag.

Gångvägar på en gård, inklusive trappor och ramper, ska vara säkra och försedda med ändamålsenliga räcken och ledstänger.

Lekredskap ska vara säkra, och deras underlag ska vara konstruerade så att de är lämpliga för ändamålet och stötdämpande.

18 §

Skydd av förbindelseleder och vistelseområden

Entréer, förbindelseleder, sådana lekplatser och vistelseområden som används vintertid samt gatuområden och andra allmänna områden runt en byggnad ska med beaktande av täckmaterialet och takets lutning skyddas med snöhinder mot snö och is som kan falla från byggnadens tak. Vidare ska det ovanför entréer finnas tak till skydd mot drivbildning.

1007/2017

19 §

Utskjutande byggnadsdelars höjdläge

Undersidan av utskjutande byggnadsdelar, anordningar och utrustning, såsom balkonger, fasadutbyggnader, skärmtak, skyltar, belysningsarmatur och markiser, ska ha en fri höjd på minst 2,2 meter från marken eller från kör- eller gångvägens yta, om inte platsen är skyddad mot sammanstöttningsrisker.

5 kap.

Säkerhet i samlingslokaler

20 §

Samlingslokaler

En samlingslokal ska med hänsyn till användningssättet vara ändamålsenligt projekterad och byggd.

21 §

Personantal i samlingslokaler

Det avsedda högsta antalet personer som samtidigt får vistas i en samlingslokal utgörs av det sammanlagda personantalet i samlingsrummen. De krav som i byggnadslovet ställs på lokalens egenskaper bestäms utifrån det avsedda personantalet.

Det högsta antalet personer i en samlingslokal ska beräknas i enlighet med de olika rummens egenskaper så att personantalet i ett rum med fasta sittplatser bestäms utifrån antalet sittplatser. Också i sådana rum där det inte finns fasta sittplatser men där utrymmets möblering har angetts i godtagbara planer ska det högsta personantalet bestämmas enligt antalet sittplatser. I rum utan vare sig fasta sittplatser eller angiven möblering ska personantalet beräknas vara två personer per kvadratmeter.

Vid beräkning av personantal per kvadratmeter rumsarea inkluderas inte utrymmen för scen, podium eller liknande och inte heller utrymmen för garderob, kök, duschrum, toalett eller lager.

22 §

Sittplatser i samlingslokaler

Sittplatserna ska vara fästade vid underlaget, om golvet lutar eller om det finns nivåskillnader mellan golven i sittplatsraderna.

På ett vågrätt golv får sittplatserna vara lösa. Om det i ett rum finns fler än 60 stolar, ska de kopplas till varandra i grupper om minst fyra, om inte stolarna är placerade runt bord.

Fasta sittplatser och sittplatser som är kopplade till varandra ska ordnas i rader på sittområden med en förbindelseled längs sidan.

23 §

Läktare

Vid nivåskillnader på över en halv meter ska det finnas ett för ändamålet lämpligt skyddsräcke eller öppet räcke eller en för ändamålet lämplig ledstång. Räcket framför den nedersta bänkraden på en stigande läktare får bestå av ett 0,7 meter högt skyddsräcke och en breddning som skyddar mot fall, om det mellan bänkraden och räcket är möjligt att gå endast till den bänkraden.

Ståplatsläktare ska byggas i avsatser på ett sådant sätt att det är säkert att förflytta sig längs raden. En stårad på en läktare ska vara minst en halv meter djup.

Obehöriga ska hindras tillträde till styranordningarna för läktardelar som flyttas maskinellt.

24 §

Förbindelseleder

Från ändan av varje rad på ett sittområde eller en ståplatsläktare ska det finnas direkt tillträde till en förbindelseled som leder därifrån.

En förbindelseled i en samlingslokal för högst 60 personer ska vara minst 900 millimeter bred. En förbindelseled i ett utrymme avsett för fler än 60 personer ska vara minst 1 200 millimeter bred.

Den fria bredden i en gång mellan sittplatsrader ska i enlighet med tabell 1 stå i förhållande till antalet personer som använder gången, till sittplatsernas typ och till huruvida det finns en förbindelseled från området på båda sidor eller bara ena sidan av gången mellan raderna.

Tabell 1

Fri bredd i gångar mellan sittplatsrader i förhållande till platsantalet					
	Minsta fria bredd i gången	400 mm	500 mm	600 mm	900 mm
Fasta sittplatser		platsantal på raden			
	Förbindelseleder på båda sidor	< 40	< 50	< 60	> 60
	Förbindelseled på endast en sida	< 10	< 10	< 15	< 30
Kopplade sittplatser					
	Förbindelseleder på båda sidor	< 16	< 28	< 40	> 40
	Förbindelseled på endast en sida	< 8	< 8	< 12	< 24

Golvytans lutning inom sittområdet och i förbindelseleden får vara högst 8 procent (1:12,5). På dimensioneringen av förbindelseleder till tillgängliga läktarplatser tillämpas 5 § i statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet (241/2017).

6 kap.

Säkerhet vid service och underhåll

25 §

Möjlighet till service och underhåll

Alla delar av en byggnad där det finns byggnadsdelar, utrustning eller anordningar som regelbundet kräver städning, sotning, service, underhåll eller granskning ska vara tillgängliga och ge möjlighet att utföra arbete utan att säkerheten för dem som utför arbetet eller för utomstående äventyras.

Till skorstenar och ventilationsanordningar på tak och till andra sådana byggnadsdelar och anordningar på tak som kräver regelbundna besök ska det finnas en säker, lättfram-

komlig och oavbrutet sammanhängande tillträdesväg. På ett tak med en lutning på över 1:8 ska det användas takbrygga, takstege, taktrappa, fotsteg eller fotstöd.

I byggnader som är över 9 meter men högst 28 meter höga ska man kunna ta sig till vind och tak såväl inifrån som utifrån, och i byggnader som är över 28 meter höga ska man kunna ta sig till vind och tak inifrån.

Byggnader som är över 9 meter höga ska förses med fästanordningar för säkerhetslinor. Byggnaderna ska även förses med fästanordningar och fästutrustning för hängställningar, om underhållet av fasaden inte har planerats på något annat fungerande sätt.

7 kap.

Säkerhet vid fordonstrafik och varutransporter

26 §

Varutransporter och servicetrafik på byggplatser

Områden för fordonstrafik till en byggnad och på dess gård ska vara säkra.

I samband med för fordonstrafik och varutransporter avsedda körvägar, dörrar och portar på gårdar till andra byggnader än småhus ska det reserveras en säker och markerad gångväg för fotgängare, om det är nödvändigt med gångtrafik via dem.

Konstruktionerna och arrangemangen för varuförsörjningen till en byggnad ska vara säkra. Lastbryggor och lastramper ska vara dimensionerande i förhållande till laststorlekarna och volymen av varutrafiken. Lastplatsen ska vara säker. Räckena på lastbryggan får inte hindra lastning och lossning.

8 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

27 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2018.

På projekt som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna förordning tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 20 december 2017

Bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

Överarkitekt Pekka Lukkarinen